

trum Ecclesiasticorum veteribus traditionibus, quando sub nomine Augustini in can. 8. caus. 13. quæst. 2. traditum invenerunt, Christum, quasi unum ex filiis, jure institui heredem posse. Nonnulli etiam similiter adjecerunt, Ecclesias omnes in diœcesi sitas duplicis generis esse: aliæ enim sunt majores, istasque vocant matres, sive matrices, quales appellant Cathedralis, & Parochialis: aliæ minores, istasque vocant filias, sive filiales, quales appellant cœteras Ecclesias in Parochiarum limitibus constitutas. Sicut autem prosequuntur, filiales Ecclesiæ certum honorem debent in matrices impendere, ita & bonorum sibi relictorum quartam debent, quasi legitimam portionem, matricibus dare. Adeo pervaserunt hujus generis argumenta multorum animos, ut aliquando le-

gamus contigisse sequioribus sæculis, concessam fuisse inofficiosi querelam adversus testamenta illorum, qui nihil Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiæ reliquissent; aliquando etiam Episcopos sibi adseruisse facultatem reformandi testamenta defunctorum, ut ipsi manu sua legata Ecclesiis Cathedralibus, vel Parochialibus adscriberent, ut ea ratione defectum testamentorum supplerent, aut condendi ex integro testamento pro defunctis, si qui sine scripto testamento decessissent, ut adpareret, quid, quantumque Ecclesiis, aut Cathedrali, aut Parochiali in hereditatibus defunctorum esset obventurum. Hæc, & similia absurda evenire solent, ubi res ad germana principia non exiguntur, sed rudibus quibusdam effictis imaginibus adumbrantur.

CAPUT IV.

De Officiis ac Ministeriis, quibus Parochi cum publica utilitate fideles suæ curæ commendatos regere valeant.

Sunt quædam in Ecclesiis officia ac ministeria, quæ propriè ad jurisdictionem non pertinent, sive in foro interno, sive ex foro externo explicari jurisdictione dicatur, sed spectant potius publicum quendam cultum sacrorum, & exteriorem curam, ut populus ritè, rectèque ad sacra dirigatur, aut sacris rebus præparetur; item ad adjuvanda Episcoporum officia, quo Episcopi iidem commodiùs jurisdictionem suam etiam in foro externo valeant exercere. Multa ex his Officiis, ac Ministeriis partim ex expressa canonum sanctione, partim ex generali, aut quasi generali consuetudine Parochis commendata fuerunt. Quod ut paucis conficiam, observo in primis, inter obligationes Parochorum eam esse præcipuam, qua tenentur Parochi fideles in finibus Parochiæ degentes in fidei, morumque doctrina institue-

re singulis saltem diebus Dominicis, festisque solemnibus, Concilio Tridentino sess. 5. cap. 2., sess. 23. cap. 1., sess. 24. cap. 4. & 7. de Ref. Quamobrem iidem Tridentini Antistites solliciti quammaximè fuerunt, ut moneretur populus, ne diebus eisdem à Parochiali Ecclesia abesset, sess. 22. de observandis in celebratione Missæ, dicta sess. 24. cap. 4., quod & firmiter sanciebatur ex veterum canonum disciplina, can. 4. & 5. caus. 9. quæst. 2., cap. 2. de Parochiis. Quod si Parochus legitimè sit impeditus, ne eam curam in se suscipiat, eadem sollicitudo alteri Sacerdoti, causa muneris illius in Parochiali Ecclesia obeundi, erit demandanda. Et quidem olim Parochi in suam fidem recipiebant, ut Sacerdotes in eo Ministerio adjuutores sibi ipsis liberè seligerent, etiam ex Regularibus, Cle-

Clement. 2. vers. *In Ecclesiis* de sepulturis. Verùm Concilium Tridentinum hanc facultatem Parochis ademit, voluitque, ut, quoties per alium Sacerdotem obeundum sit hoc Ministerium, Sacerdos idem aut mandato, aut consensu Episcopi constituitur, dicto cap. 2. sess. 5., & dicto cap. 4. sess. 24. de Ref., quod duplici de causa opportunum fuit, statueret; primum, ne minus idonei Sacerdotes tanto implendo muneri addicerentur; deinde, ne facilè Parochi, & sine causa tantum munus sibi commissum in alias personas transferrent.

Pertinet quoque ad curam Parochorum denunciare dies festos ex Ecclesiæ præcepto observandos, dies jejuniorum, seu vigiliarum, palàm facere nomina ordinandorum, illorumve, qui sunt matrimonia contracturi, ne ordines suscipiantur ab indignis, vel inidoneis, neve conjugia contrahantur ab iis, qui aliquo detinentur impedimento, cap. 3. de clandest. desponsat. Concilio Tridentino sess. 24. de Ref. matrim. cap. 1., sess. 25. in decreto de delectu ciborum, sess. 23. de Ref. cap. 5., eademque ratione de mandato Episcopi publicare indulgentias, monitoria, ritè inflictas excommunicationum sententias, eaque omnia, quæ interest Ecclesiasticæ utilitatis palàm ad populi notitiam pervenire. Additur his, ad bonum Ecclesiarum regimen quammaximè expedire, ut Parochi juxta receptos mores codicum monumentis demandent collata baptismatis, & confirmationis Sacramenta, celebrata matrimonia, factas defunctorum sepulturas, & statum familiarum in Parochia degentium, consignantes distinctis libris nomina baptizatorum, eorumque, qui susceptorum officio in baptisate functi sunt, nomina confirmatorum, eorumque insuper, qui susceptores confirmati defiterunt, nomina conjugum, nomina defunctorum, ac denique nomina singulorum, quibus tenentur Sacramenta ex officio administrare; ut, quotiescumque opus sit, & prout res incidat, ad eosdem li-

brospici possit ad factorum notitiam hauriendam. Concilio Tridentino sess. 23. de Ref. cap. 1., sess. 24. de Reform. matrim. cap. 1. vers. *Habeat Parochus*, & cap. 2.

Clara sunt hæc, atque perspicua. Concitari controversiæ solent respectu loci sacri aut religiosi, in quo Parochi ritè possint suo munere fungi. Etenim in primis in Parochiali ipsa Ecclesia alii esse possunt Clerici certis exercendis officiis addicti, qui in eisdem officiis identidem Parochos excludunt. Possunt deinde esse in finibus Parochiarum aliæ Ecclesiæ constitutæ, respectu quarum de jure Parochorum valdè ambigi consuevit. Quæ ut accuratè explicentur, juvabit secernere Parochiales ipsas Ecclesias ab aliis Ecclesiis, quæ sunt separatæ à Parochiali, ut intra Parochiæ limites constitutæ.

Ut de Parochialibus ipsis Ecclesiis primum dicam, munera Parochialia universa ab uno Parocho ibi gerentur, nec ab alio, nisi de Parochi consensu, ac voluntate; imò etsi ibidem Altaria plura sint constituta, & ad ea erecta sodalitia laicorum, præcipua cura sacrorum ad eundem Parochum pertinebit. Quòd si unà cum Parocho alii Sacerdotes, sive Clerici in Ecclesia ipsa mereant, distinguere oportet inter casum, quo Parochialis Ecclesia etiam sit Collegiata, & casum, quo Parochialis Ecclesia sit simplex. Si Parochialis Ecclesia sit etiam Collegiata, Clerici Collegium componentes, sive Canonici Parochum excludunt ab iis, quæ jura Collegiorum constituunt, nisi & ipse Parochus unus sit de Collegio, salvis tantum manentibus pœnès Parochum juribus, & oneribus Parochialibus; ubi verò de certis officiis agatur, quæ ferè ad jura Parochialia accedunt, observandæ erunt uniuscujusque Ecclesiæ consuetudines, quæ, uti adnotatum initio fuit, hanc materiam dirigunt universam. Quòd si Ecclesia Parochialis sit simplex destituta Collegio Clericorum, tunc Clerici in ea merentes, & titulo illius Ecclesiæ ordinati, aut quovis mo-

modo eidem Ecclesiæ adscripti, habebuntur tanquam Parochorum adjutores, ita ut Ecclesiæ eidem inserviant, prout singulorum gradus & ordo postulat, juxta distributionem munerum à Parocho faciendam, ne seditiosa sit, & in schisma prona ea Clericorum institutio, idque ad servandam unitatem, ac mutuam charitatem, sine qua nulla potest consistere universitas; optandumque semper erit, ut quemadmodum Parochi Clericos secum Ecclesiæ addictos uti fratres habere debent, atque collegas, ita & Clerici lubenter Parochum sibi præfectum adjuvent sine invidia, atque officiis prosequantur.

Respectu aliarum Ecclesiarum, quæ à Parochiali Ecclesia sejunctæ sunt, & in Parochiæ finibus sitæ, generaliter in primis observandum est, eas jurisdictioni Parochorum non dici obnoxias, sed ad unius Episcopi potestatem pertinere, can. 3. 4. 5. & 6. caus. 10. quæst. 1., ut enim agebant Patres Aurelianenses in can. 10. caus. 16. quæst. 7.: *Omnes Basilica, quæ per diversa loca constructa sunt, vel quotidie construuntur, placuit secundum canonum regulam, ut in ejus Episcopi potestate consistant, in cujus territorio posita sunt.* Reverà si quis causas, & finem erigendum Parochiarum, constituendorumque Parochorum consideret, intuebitur statim, commissam fuisse Parochis animarum intra certos limites viventium curam, non verò res ipsas Ecclesiasticas extra Parochialem Ecclesiam consistentes commendatas; aliud autem est committi curam personarum, aliud rerum sollicitudinem commendari. Indico ego in hac re generalem disciplinam, à qua sanè tum demùm recedi poterit, cum aliter cautum fuerit Episcopali intercedente auctoritate in tabulis foundationum, vel cum aliud invexerit consuetudo legitima jurium Parochorum interpret. Itaque generaliter in iis Ecclesiis poterit quidem Parochus prohibere, ne ea peragantur, quæ inter jura propriè Parochialia recensentur, non poterit tamen in eisdem ju-

ra ipsa Parochialia; aut alia quæcumque exercere invitis patronis, aut illis, quorum tutelæ ac curæ sunt eadem Ecclesiæ commendatæ. Insuper Sacerdotibus non poterit prohibere, ne ibidem Sacerdotalia munera peragant; statim ac enim Episcopus Ecclesias illas tanquam loca sacra haberi voluit, in quibus sacraministeria ritè obirentur, qualem obicem ponere potest Parochus, ne Clerici ibidem suo ordine competentia officia explicent? Ea verò munera, quæ merè Sacerdotalia non sunt, & ex Pragmaticorum traditionibus propè ad jura Parochialia accedunt, tum demùm etiam ab aliis Sacerdotibus, aut Clericis peragantur, cum Episcopus fecerit facultatem. Non semel contingit, ut in istis Ecclesiis certus Clericus Sacerdotali Ordini insignitus titulo perpetui beneficii per Episcopalem institutionem addicatur. Tum verò tria in controversiam venire possunt. Primum est, quænam jura sint Parocho in illam Ecclesiam. Alterum, quænam jura sint Parocho in Sacerdotem ibidem constitutum. Postremum, quænam jura possint ab eodem Sacerdote in ea Ecclesia explicari. Tabulæ foundationis, seu Ecclesiæ, seu beneficii erunt in primis observandæ, atque juxta eas omnis controversia dirimenda. His deficientibus, investigandum, qui longus usus invexerit. Ubi verò nihil adhuc erui possit, omniaque sint ad juris communis, & ordinarii formam exigenda; dico primum, non aliud esse jus Parochorum in eas Ecclesias, quam ut prohibere valeat, ne in iis jura verè & propriè Parochialia exercentur. Cæterum ipse Parochus ab eisdem juribus in iis Ecclesiis exercendis, dissentiente Ecclesiæ illius rectore, abstinebit. Dico secundò, in ejus Ecclesiæ Sacerdotem nullam esse Parochi potestatem, nisi eam, quam in quemcumque laicum Parochianum suum explicaret, id est, ut eum munire possit sacramento Eucharistiæ in extremis laborantem, item sacramento Extremæ Unctionis, possit eum adigere ad

Pas-

Paschalem Communionem, præesse funeri defuncti, & alia, si quæ sunt, hujus generis. At non poterit habere eum tanquam Clericum Parochiali Ecclesiæ adscriptum, cum adscriptio Clericorum Ecclesiis fiat Episcoporum auctoritate, cum Clerici vel ordinantur, vel in beneficiis instituantur. Statim ac autem Sacerdos ille ex beneficiaria sui institutione auctoritate Episcopali adscriptus est Ecclesiæ à Parochiali distinctæ, immunis est à Sacerdotali officio in Parochiali Ecclesia præstando, ne fortè dicatur, eum duplici Ecclesiæ adscriptum esse, quod sacris cano-

nibus minimè probatur, can. 2. dist. 70. can. 1. caus. 21. quæst. 1. Dico tertio, Sacerdotem illum posse in Ecclesia sui beneficii Sacerdotalia universa officia gerere, dummodò ab officiis merè Parochialibus abstineat; in iis autem, quæ media inter Sacerdotalia, & Parochialia fluctuare videntur, poterit etiam versari, dummodò Episcopalis auctoritas intercedat, sive expressè, uti in tabulis foundationis, vel in litteris suæ institutionis, sive tacitè, quod ex consuetudine demonstraretur.

CAPUT V. ET POSTREMUM.

De jure Parochorum in oblationibus in Ecclesiam collatis, aut ex debito, aut ex liberalitate Fidelium in Parochia consistentium.

Huc referendus est titulus 30. lib. 3.

SIve ex debito, sive ex liberalitate fidelium quidquam in Ecclesias conferatur, respectu juris Parochialis nihil interest, nisi tantum in eo, quod quæ ex debito conferuntur, postulari etiam in judicio possint. Cæterum omnia indiscriminatim hodie Parochorum administrationi jure ordinario recepto relinquuntur. Ex istis oblationibus duæ sunt, quæ nomen habent singulare in jure ecclesiastico, nimirum primitiæ, & decimæ. Cæteræ generali nomine oblationum designantur. De primitiis vix sermonem habendum puto, seu quòd hodiernis temporibus ubique ferè usu recesserint; seu quòd ubi olim in usu aliquando fuerunt, argumento canonis 21. 23. & 65. caus. 16. quæst. 1., aut ubi fortè adhuc hodie vigent, sub obligatione minimè sint, quemadmodum legimus in cap. 1. de decimis; proinde facilè cum cæteris oblationibus confundantur, seu eisdem legibus modum accipiant, quibus modum accipiunt cæteræ oblationes. Itaque de deci-

mis multa in primis observabo; deinde pauca subjiciam de oblationibus in universum.

Vetustissima est Divina in Mosaica Lege decimarum prima institutio. Cum enim Deus Optimus Maximus prohibuisset Sacerdotibus, ne ullam soli seu terræ cæteris Tribubus assignatæ partem possiderent, voluit cæteras Tribus necessaria vitæ subsidia Levitis ministrare, decimas fructuum eisdem Levitis conferendo. Numerorum cap. 18., Deuteronomii cap. 18., Nemo hinc non videt, singularem fuisse legis hujus sancientiæ causam, & statui Judæorum accommodatam: Statim ac enim præter ea, quæ ad habitandum erant necessaria, vix quidquam concessum Levitis fuerat possidendum, sed universa terra inter cæteras Tribus distributa, ne fortè Levitæ negotiis temporalibus distraherentur à sacris officiis, erat certo modo eorundem vitæ consulendum, quod decimarum luitio-
tio